

ismertet mintegy feljvitva, vonzóbban, meggyőzőbben tárja az olvasó elé.

A kiállítás szép és jó. Ebben a tekintetben egyesületünk kiváló helyet foglal el a szak-munkák kiadásánál.

Ajánlom a munkát és szerencsét kívánok írójának.

Vidéki levelek.

(A cserebogár-pajódok szénkénevezéséről.)

Budatin, 1898. márczius 11-én.

I.

Tekintetes Szerkesztőség! — Az „Erdészeti lapok“ 1897. év. október havi számában „Epilog a budatini pajódirtáshoz“ czim alatt, Jablonovszky József ur, az „Erdészeti Lapok“ szeptember havi füzetében megjelent „Vidéki levelem“-ben elősorolt száraz s egyedül a tapasztalati adatokat magában foglaló jelentésem egyes adatait, nem találja kielégítőeknek. Én szívesen tanulok s felteszem, hogy másnak is az a czélja; ezért késséggel megfelelek Jablonovszky ur minden egyes kérdésére.

A talajt felkapáltattam május hó 15-én, t. i. akkor, mikor a vetés történt és a pajódok felszedettek. A szénkénevezést junius hó 30-án teljesítettem s így a talajnak elég ideje volt leülepedni.

Az altalajt képező folyókavics, legalább is 1.5 *m.* mélységben van s minthogy a szénkéneveg-fecskendő szuronya csak 30 *cm.* hosszú, az egészen az altalajig keresztül nem hatolhatott.

A szénkénevezés alkalmával a talaj csak természetes nedveséggel birt, tehát nem volt átázva; mert kapálás közben szétmállott. (Jablonovszky József ur utasításait, melyekre hivatkozni bátorokodtam, különösen a talajnak e kérdéses minőségére vonatkoztattam.)

A szemet szuró körülményen sajnos, de nem segíthetek; mert nemcsak Budatinban, de az egész környéken, minden esztendőben van kisebb-nagyobb cserebogárjárás, mely ugyan sohasem oly nagymérvű, hogy a fákat teljesen lekoppasztaná, de a mint a felszedett s megolvasott pajódok számából (9725 darab) kitűnik, elég tekintélyes mennyiségű pajódot juttat a földre s az is ter-

mészetes, hogy nem lesznek egykoruak. Én már 1889. évtől kezdve vagyok ezen a vidéken s minden esztendőben tapasztaltam, hogy kisebb-nagyobb mennyiségű cserebogár megjelent; de a pajódokkal csak azóta foglalkozom, a mióta a budatini állami csemetekertet kezelem, mivel minden igyekezetem daczára, a pajódok pusztításaival nem tudok megküzdeni. A csemetekert közelében a Kiszuczsa folyó partján öreg nyárfák vannak s ezeken mindig nagymennyiségű cserebogár él. Ezek a folytonos megművelés alatt álló közeli csemetekertbe rakják petéiket. Egy nőstény 28—30 darab petét rak s ezekből átlag 25—50% kikell. A kis álcák rövid ideig együtt maradnak, de pár nap múlva már elszednek. (1896. évi tapasztalat.)

Hogy a pajódok egymást is pusztíthatják, kiderül a III. sz. próbateren tett kísérletemből, melyet nem szénkénegeztem s melyben 100 darab elhelyezett pajód közül, a május 11-étől augusztus hó 5-ig terjedő időszak elmúltával, csak 42 darab maradt életben.

A mi Jablonovszky urnak azt a kételyét illeti, hogy a kísérlet tárgyát képező pajódok nem voltak a „Melolontha vulgáris“ pajódjai, megjegyzem: miszerint én mindig csak egyféle cserebogarat észleltem és a talált pajódok nagyságban oly határozott különbségeket mutattak, hogy kénytelen voltam őket különböző koruaknak feltételezni. Hogy pedig ez a feltevés nem volt téves, arról az a körülmény győzött meg, hogy augusztus hó 5-én felbontott II. és III. rekeszben talált (51 + 42) 93 darab pajód ugyanolyan különbségeket mutatott, mint tavasszal, vagyis május hó 11. és 15-én; mert a tavasszal elhelyezett 3 éves pajód akkor már bebábozódott; a 2 éves pajód olyan volt, mint tavasszal a 3 éves és az egy éves olyan, mint tavasszal a 2 éves. Én tehát a tényekre támaszkodva, egészen jóhiszenüleg jártam el s nemcsak, hogy nem volt szándékomban „*akadatolatlanul hitelét elvenni olyan ügynek, a mely kellő viszonyok között teljesen a maga helyén való*“; de a száraz tényeken alapuló tapasztalataimból vonható következtetéseket is teljesen az ez iránt érdeklő szaktársaimra bízom és csak annyit jegyeztem meg, amire tapasztalataim feljogosítottak, hogy t. i. a szénkénege a budatini és hasonló viszonyok mellett, nem igen hata pajódokra. (A matematika pozitív tudomány!) Tapasztalataim közzlésével csak lelkiismeretes eljárásomat ipar-

kodtam megismertetni s azáltal tisztelt szaktársaimat felkérni, hogy bírálatot s megfigyeléseket gyakorolva, végre is határozott eredményhez jussunk. Sok ember sokra megy.

Én tehát Jablonovszky urnak bírálatát köszönettel veszem s kérelmét a cserebogár és pajód megküldését illetőleg, örömmel teljesíteni fogom; de vádját, mely rosszhiszeműséggel illet, határozottan vissza kell utasitanom.

Hibbján János.

m. kir. erdőész.

II.

(Az üzemátvizsgálási munkálatok felülvizsgálási módjának hátrányairól.)

Jolsván, 1898. márcz. 13-án.

Tekintetes Szerkesztőség! — Ismeretes, hogy az üzemátvizsgálási munkálatok két példányával együtt a Nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. minister által 1890. évben 9600. szám alatt kibocsátott utasítás értelmében az erdőbirtokosnál lévő, eredeti jóváhagyott üzemterv és az ahoz tartozó gazdasági térképpel az erdőtörvény rendelkezéseinek megfelelő módon terjesztendő be. Visszapillantva ezen utasítás szerint ekkoráig követett eljárásra, mit tapasztalhatunk?

Azt, hogy a sok hivatalos eljáráson keresztül ment gazdasági üzemterv első jóváhagyása alkalmából is már annyira rongált állapotban érkezett vissza, hogy ilyen, vagy legalább ehez hasonló másodszori viszontagságot többé el nem viselhetne, pedig a forda végéig fentebbiek szerint, még hányszor meg kellene ám tenni ezt az utat.

De az erdőbirtokosnak a jóváhagyási záradékkal ellátott üzemtervét, melytől eltérnie nem szabad, mint egyedüli hiteles okmányát magánál kell tartania s meg kell őriznie.

Miért mellékelendő tehát minden 10 évi üzemátvizsgálás alkalmával fenti utasítás értelmében, a birtokos tulajdonát képező, hiteles üzemterv? — holott ugyanazt a szolgálatot a vármegyei levéltárban megőrzött üzemterv is megtehetné.

Arról, vajjon a forda folyamán beterjesztett üzemátvizsgálási munkálat az eredeti jóváhagyott üzemterv alapján készített-e s vajjon továbbá az erdőbirtokos nem változtatott-e időközben a jóváhagyott üzemterven saját igénye, avagy önkénye szerint, az nézetem szerint a levéltárban elhelyezett üzemtervnek az alapján

talán ép úgy megbirálható, mint az erdőbirtokos használatában lévő eredeti üzemterv szerint.

De másrészt az erdőbirtokos kezében lévő hiteles üzemterv, mely az egész fordára szól, (hogy azt, mint ilyen fontos okmányt, olykor egy emberi kort jóval fölülmuló fordán át épségben tart-hassuk), kiméletesebb elbánásban részesítendő, mint a minő elbá-násnak ez minden 10 évi ide-oda küldözgetéssel a sok hivatalnál ki van téve.

A gyakorlati életből meritek egy példát.

Üzemterveink nagy része már az első jóváhagyás alkalmával eléggé rongálva érkeztek vissza, ehez járult még a legközelebbi üzemrevizió beterjesztése alkalmával történt további rongálás, mely esetleg a küszöbön lévő eljárás folyamán stb. hova-tovább a kötést teljesen felbontja, s az ü.-terv így többé alig lenne képes a kitűzött czélnak megfelelni.

Nem lenne-e czélszerűbb eljárás, ha minden 10 évi üzem-átvizsgálási munkálat a levéltárban elhelyezett eredeti üzemterv szerint bíráltnék meg s csakis az üzemátvizsgálási munkálatnak a tényleges állapottal, tehát a helyszínén való összehasonlítása alkalmából vehetné igénybe a királyi erdőfelügyelő a birtokos tulajdonát képező hiteles üzemtervet?

De a mellett, hogy az erdőbirtokosnak az eddig követett eljárás szerint hosszabb ideig nélkülöznie kell üzemtervét, sokszor még annak az eshetőségnek is ki van téve, hogy üzemterve, vagy annak tartozéka a sok ide-oda küldözgetés közben el is vész. Van rá eset, hogy csak ismételt felszólalás után évek mulva kerültek elő üzemtervek, sőt azt is tapasztaltam, hogy daczára a sok felszólalásnak is, az üzemterv egyes fontos tartozékaira máig is várhatunk. Pedig mindez fennebb elősorolt javaslatom szerint bizonyára elhárítható lenne.

Nagy áldozatok *) azok, melyeket az erdőbirtokosnak erdeje törvényszerű kezelésével a közjó érdekében kell hoznia! de azért viszont a törvény végrehajtói s őrei is hassanak oda, hogy ezek a tervek s áldozatok életre való, czélszerű intézkedésekkel bizto-sittassanak.

Teljes tisztelettel

Barger Guido,
erdőrendező.

*) — ?